

ARADI KÖZLÖNY

51. évfolyam, 206. szám

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF
1897—1932.

Péntek, 1936. szeptember 11.

Anarchista rémuralom a madridi kormánycsapatok által megszállott vidékeken

Küszöbön áll San-Sebastian bevétele — Holtpontra jutott a borzalmak enyhítésére megindult tárgyalás — A Madrid felé vezető utak nyitva állnak a felkelőcsapatok előtt — A baszkok lázadása a kormánycsapatok ellen

A franciaországi belső helyzet tovább súlyosbodott. Tegnap a francia vasipari munkások küldöttsége ismét megjelent Blum miniszterelnöknél, hogy előterjessék követeléseiket, a miniszterelnök azonban nem fogadta a bizottságot. Ugyancsak tegnap este az általános szakszervezeti szövetség, amelynek mintegy 5 millió tagja van, határozatot fogadott el, amelyben felszólítja a Blum-kormányt, hogy

az angol kormánnyal együtt a semlegeségi határozatot újból vegye fontolóra.

mert a Németország és Portugália által ebben a kérdésben kinyilvánított fenntartások veszélyeztetik a semlegesség elvét. A kormánynak ezek után ismét semlegeségi tárgyalások

kat kell kezdenie és végleg határoznia kell, hogy Franciaország milyen magatartást tanúsít Spanyolországgal szemben. A szakszervezeti szövetség határozata még súlyosabb belső helyzetet teremtett Franciaországban. Növeli a belpolitikai feszültséget, hogy a kamarai többségi pártok tegnap több órás vita után kimondták, hogy teljes mértékben szolidarisak a legális spanyol kormánnyal. Ugyanakkor a jobboldali ellenzék tegnap esti ülésén erélyesen tiltakozott a kormány részéről a szakszervezetekkel szemben tanúsított engedékenység ellen. A sztrájkmozgalmak Franciaországban tovább terjednek.

Marseilleben 20 ezer, Lilleben 50 ezer és Clermont Ferrandban 7 ezer munkás sztrájkol.

Bizonytalan a semlegességi értekezlet sikere

Londonban tegnap kezdődött meg az az értekezlet, amely a francia semlegességi és benemavatkozási javaslatot tárgyalják. Az értekezlet elnöke Morrison angol megbízott. A tegnapi ülésen megállapították az értekezlet munkarendjét és elhatározták, hogy felkérjük az értekezleten résztvevő államokat, hogy intézzenek jelentéseket az értekezlethez, amelyekből kitűnik, hogy eddig milyen intézkedéseket fogantatosítottak a spanyol ügyekbe való benemavatkozás tekintetében. Az angol és francia sajtó behatóan foglalkozik az értekezlettel. A francia lapok megállapítják, hogy az a tény, hogy Portugália nem képviselteti magát az értekezleten és hogy Németország fenntartásokkal élt, bizonytalanná teszi az értekezlet sikerét.

A szakszervezetek nagygyűlésén a főtanács által javasolt határozati javaslatához benyújtott módosítási indítványt, hogy a nagygyűlés fejezze ki sajnálkozását amiatt, hogy a demokratikus hatalmak nem hajlandók löszert szállítani Spanyolországba és hogy a nagygyűlés kéri fel a nemzetközi szakszervezeti szövetséget, mint a munkásinternacionálét, hogy indítsanak nemzetközi mozgalmat abból a célból, hogy a demokratikus hatalmak ejtsék el a semlegesség politikáját, a nagygyűlés 3 millió szavazattal 50.000 ellenében elvetette. A nagygyűlésen ugyanis minden megbízott 5000 szavazatot képviselt.

Hire jár, hogy a Párisban akkreditált délamerikai diplomaták megbeszélést folytattak egységes magatartás alakítása érdekében a burgosi nemzeti kormány esetleges elisme-

résével kapcsolatban. Megközelítő értesülések szerint Spanyolországból eddig 100.000 menekült érkezett Franciaországba. Egyedül Hendayebe Irunból 8000 menekült ment át.

Lisszabonból jelentik: A spanyol nemzeti csapatok már csak két kilométernyire vannak San-Sebastiantól. A döntő támadás küszöbön áll. Ugy tudják, hogy a kormánycsapatok a legutóbbi harcokban a város körül 68 halottat és 150 sebesültet vesztek. Tegnap San-Sebastiant több ezer menekült hagyta el. A városban ma már csak néhány üzlet van nyitva. Az elmúlt éjszaka újabb összeütközések keletkeztek a baszkok és a baloldaliak között.

A lapok értesülései szerint San-Sebastian

Egyesültek a két fronton

Burgosból jelentik: Jague ezredes hadoszlopa tovább nyomul előre Sierra de Gredos felé. A felkelők most már közös akciókra készülnek és valamennyi hadtestük együttműködik, nehogy eddigi sikereiket kockáztassák. Az új front jóval hosszabb, mint egy hónappal ezelőtt volt és a kormánycsapatok a végzetes katasztrófát kikerülendő új állásokba vonultak vissza. A kormánycsapatok ellenakciói nem járnak kellő sikerrel és a nemzetiek Madrid közeli elfoglalására számítanak. A felkelők véres harc után elfoglalták Arenas de San-Pedro városát, amely 100 kilométernyire fekszik Toledótól északkeletre. A várost a tüzéség rommálotta.

ny a szárazföld, mint a tenger felől is, teljesen körül van zárva. Az anarchisták szerdán este megkísérelték, hogy hatalmukba kerítsék és kivégezzék a san-sebastiani gyógyteremben fogvatartott 615 tuzst. A baszkok azonban megtagadták a tuzsok kiadását, mire fegyveres összetűzés támadt köztük és az anarchisták között, akiknek a támadását végül mégis visszaverték.

Az anarchisták vérengzései

Az anarchisták Barcelónában Irun elvesztésének megbosszulásáért elhatározták, hogy az Uruguay-gőzösről fogvatartott tuzsokat kivégeztetik.

Irun ejtésének napján 44 foglyot agyonlőtték, miután erősen megkínózták őket.

Két cserkészfiút a tengerbe dobtak és célbalőtték rájuk. Majd 21 asszonyt és leányt kihajtottak a tengerpartra, mindegyik nyakába táblát kötöztek ezzel a felirattal: „Bosszu Irunért!” Valamennyiüket kiszolgáltatták a fekevesztett tömegnek és meggyilkolásuk után valamennyit máglyán égették el. Állítólag 10 kisgyermeket felakasztottak és a szüöknek végig kellett nézni gyermekük borzalmas halálát. Többen megőrültek, mások pedig nekirohantak a fegyveres öröknek, mire felölték őket.

Teneriféből jelentik: Az itteni rádióállomás jelentése szerint Franco tábornok táviratban közölte, hogy Madrid felé az utak már nyitva állnak. Franco és Mola tábornokok hosszasan tárgyaltak a főváros ellen megindítandó támadásról.

A spanyol polgárháború kitérője alkalmával a baszk nacionalisták felajánlották Mola tábornoknak, hogy hozzácsatlakoznak, ha biztosítja a baszk tartomány függetlenségét. Mola tábornok akkor visszautasította az ajánlatot, mire a baszkok a madridi kormányhoz csatlakoztak. Miután most San-Sebastian eleste küszöbön áll, a baszkok ismét felajánlották Mola tábornoknak és feltételük az volt, hogy a várost kimélje meg. Mola tábornok újabb válaszában közölte, hogy csak abban az esetben hajlandó tárgyalni a baszkokkal, ha azok a népfronttal minden közösséget megszakítanak.

harcoló felkelőcsapatok

Salazar portugál miniszterelnök a két portugál csatahajó lázadásával kapcsolatosan nyilatkozott a sajtó képviselői előtt és a lázadásért a kommunistákat tette felelőssé. Spanyol és más nemzetiségű ügynökök folytattak erős propagandát, — mondotta Salazar — és az események egy bizonyos tan félreismerhetetlen jelét viselik magukon. Portugália külföldön nem harcol a kommunizmus ellen, de az ország belső rendjét el van szánva megőrizni.

A lisszaboni hivatalos lap pénteki számában rendeletet közöl, amely minden portugál tisztviselőt kommunista-ellenes fogadalom letételére kötelez. A tisztviselőknek becsületszavukra ki kell jelenteniök, hogy őszintén hűvei a tavalyi alkot-

„Fegyverben a földgolyó” című cikksorozat az Aradi Közlönyben

(az 5-ik oldalon)

Lapunk mai száma 10 oldal — Ara 3 lei

mány által teremtett államrendnek és határozottan elítéli a kommunizmust.

Madridból jelentik: Cordova környékén heves harcok folytak, amelynek során a kormányhaderő jelentős hadizsákmányt szerzett. A felkelők rádiója bár több katonát kezdeményezésről számol be, sikerekről az utóbbi nem tud számot adni.

San-Sebastian a felkelők teljesen körülkerítették. A város védői között súlyos ellentétek támadtak. Mig egy részük ugyanis a

A madridi kormány szófiai követének megtiltották a követség épületébe való belépést

Szöfiából jelentik: Spanyolország szófiai követe ma megjelent a bolgár külügyminisztériumban és bejelentette, hogy a madridi kormány által kinevezett új követnek megtiltotta a követségi épületbe való belépést. Ezzel egyúttal felvonatta a követség épületének homlokzatára a burgosi spanyol kormány zászlaját.

A Figaro jelenti, hogy a polgárháború borzalmainak enyhítésére megindítandó tárgyalás holtpontra jutott. A diplomáciai testület ugyanis jegyzéket intézett a madridi kormányhoz,

amelyre — általános megrökönyödésre — igen élshangu választ kapott.

A diplomaták úgy vélték célszerűnek, ha a választ nem is hozzák nyilvánosságra.

A burgosi kormány jegyzéket juttatott el a saltóhoz, amelyben a világ közvéleménye elé tárja, hogy Franciaország továbbra is segíti a madridi kormány csapatait. Szeptember 4-én Bayona pályaudvarára 200 gépfegyver érkezett a madridi kormány csapatainak.

Washingtonból jelentik: Ramon Franco őrnagy, a híres óceánrepülő, Spanyolország washingtoni katonai attaséja táviratot intézett bátyjához, Franco tábornokhoz, amelyben

megadás mellett érvel, másik része a további ellenállást akarja. A város védői részéről különben komolyabb ellenállásról nem lehet szó.

Toledot jelentés szerint Franco tábornok csapatai elfoglalták San-Pedrot és így támadási vonalukat meghosszabbították egészen Mola tábornok seregéig, amely Puerto Ricot és Sierra Gregort foglalta el. A felkelők sevillai rádiója szerint tovább folytatják a harcot a kommunizmus: „Spanyolország első számú ellensége” ellen.

felajánlja szolgálatait a nemzeti csapatoknak.

Prágából jelentik: A kassai kommunisták zajos tüntetést rendeztek a spanyol kommunisták mellett és követelték, hogy a csehszlovák kormány küldjön fegyvereket a spanyol

népfrontnak. A rendőrség sok embert letartóztatott, köztük Kosik kommunista képviselőt is.

Plymouthból jelentik: A munkáspárt kongresszusa a következő határozatot fogadta el: A munkáspárt nagygyűlése ismételtén figyelmeztet arra, hogy mindent el kell követni a feszültség enyhítésére vonatkozó nemzetközi egyezmények messzemenő ellenőrzésére, mert meg kell akadályozni, hogy ezeknek az egyezményeknek a felhasználásával Spanyolország törvényes kormányát megkárosítsák. Az angol kormánynak különös kötelessége, hogy nagy befolyásának határozott latba vetésével hatást gyakoroljon Portugáliára, azért, hogy ez az ország, amely a felkelők segítőtje és támogatója volt, minél gyorsabban és tökéletes határozottsággal csatlakozzék az új egyezmények végrehajtásához.

A belga kormány letör minden szélsőséges kísérletet

Van Zeeland belga miniszterelnök nagyjelentőségű politikai expozéja

Brüsszelből jelentik: Van Zeeland miniszterelnök a Kamara és a szenátus bizottságai előtt expozéját mondott a belpolitikai helyzetről. Van Zeeland általánosságban érintette a szélsőséges mozgalmakat. Kijelentette, hogy akár jobb-, akár baloldaltól történik kísérlet a mai rendszer ellen, a kormány minden próbálkozást meghusid. Van Zeeland ezután nagyon optimista hangon beszélt Belgium gazdasági helyzetéről és a következőket jelentette ki:

— Az országban nagyon nagy elégedetlenség uralkodik. Indokolatlan és alaptalan aggodalom uralkodik a lakosság különböző osztályain, amely elkecseregelt sztrájkmozgalmakhoz vezetett. A közvélemény tekintélyes részé-

nek magatartása — mondotta a miniszterelnök — pántkhangulatot idézett elő. A radikális baloldal ezt az atmoszférát saját céljaira kihasználta.

Van Zeeland ezután külpolitikailag vonatkozóban kijelentette, hogy a nemzetközi helyzet nem annyira súlyos, amilyennek a pesszimizmák festik. Majd a következőket mondotta:

— Belgiumnak sokkalta erősebbnek és függetlennek kell lennie. Teljesen önállóan kell lennie azért, hogy minden, az ország ellen irányuló támadás során, a legszélesebb mértékig védekezhessen.

— A belga kormány — fejezte be szavait — sohasem fogja elfelejteni, hogy belga érdekeket kell mindenkor őriznie.

**Tankönyvek!
Füzetek!
Írószerek!**

»CULTURA«

**könyvkereskedésbe
megérkeztek!**

4168

AZ IKREK

Írta: W. P. NICHOLIS

A kis gőzhajó ott vesztegelt a Csendes óceán névtelen szigetének kikötőjében. Long kapitány a főgépezésével, Gray-vel és Findlay John-nal, a hajó első tisztjével a parton felállított sátorban vacsorált. A kapitány és Gray gyanakvó szemmel figyelték Findlay John minden mozdulatát. Megdöbbentőbb hasonlatosságot elképzelni se lehet; ez a Findlay John hajszálnyira hasonlított Findlay George-hoz, akit ők ketten ugyanitt a legutóbbi uton meggyilkoltak. Findlay George vezette Long kapitányt ide, ahol egy kínai kőzhajó kapitánya az őt üldöző angol hadihajó elöl menekülve mérhetetlen értékű kincseket ásott el. Már csaknem megtalálták a kincset a George által megjelölt helyen, amikor súlyos malária arra kényszerítette őket, hogy a hajóra visszatérjenek s a kincsásást elhalaszták. Long és Gray most tértek ide vissza és Findlay John úgy jutott a hajóra, hogy a hirtelen megbetegedett első tiszt helyett ajánlottott Singaporéban. Amint most hármashan ültek a sátorban, Long kapitány nem tudta tovább elviselni a bizonytalanságot s egyenesen feltette a kérdést:

— Mondja, Findlay, nem volt magának egy George nevű fiúve?

Findlay John nyugodt pillantással nézett szembe a kapitánnyal s így felelt:

— Hogyne, George az ikertestvérem volt. Sajátos jelenség, hogy ami az egyikkel történt, azt a másik akármilyen messze volt, mindig megérezte. George még gyermekkorában egyszer a tengerbe esett. Uszni nem tudott. Én a réten szénát gyűjtöttem, de hirtelen olyan élesen, mintha fényképen látnám, megjelent lelki szemem előtt George képe, amint fuldokolva küszköd a hullámokkal. A lovamra kaptam és még idejekorán érkeztem ki a partra, hogy a felborult csónakba kapaszkodó George-ot megmenthettem.

Long és Gray egymásra néztek s a kapitány így szólt:

— Azt is megérezte, amikor George ott a sziklaösvényen megcsuszott és a tengerbe esett?

Findlay John újra nyugodtan, kissé vontatottan felelte:

— Én úgy éreztem, hogy valaki orvul lelőtte. A két férfi egyszerre ugrott fel és Long a revolversebéhez nyúlt, de társa intésére visszahuzta a kezét és erőteljes nevetve mondta:

— Akkor rosszul működik a távolbalátója, mert mi voltunk vele és tudnánk róla, ha meggyilkolták volna.

Findlay John csak a vállát vonogatta és hallgatott.

Majd így szólt:

— Tulajdonképpen azért szerződtem a hajóukra, hogy testvérem örökségét átvegyem. Mielőtt George magukkal elindult, levelet írt nekem, ahol megirt mindent a kincsről és közölte, hogy mivel ő vezetői nyomra magukat, szerződés szerint a kincs egyharmadát fogja kapni. Ezt az egyharmadot igényelem, mert most én fogom magukat vezetni. George nekem a kincs helyét pontosan leírta.

A két gazember összenézett. Megértették egymás gondolatát és Long nyájasan felelte:

— Nem vagyunk gazemberek, Findlay John... ha maga vezet nyomra... hiszen a kincs környékét már George-al együtt megállapítottuk... megkapja a részét.

Ez a kijelentés volt Findlay John halálos ítélete.

A kincset másnap valóban megtalálták. John olyan egyenesen vezette őket a helyhez, ahol el volt ásva, mintha már járt volna ott. Long tengerészeivel ládába rakatta a sok drágaságot s a ládákat kivitette a kis kikötőbe, ahol a sátor körül lerakták. Azzal a legénységet mint minden este, újra a hajóra küldték és csak ők hátrán maradtak éjszakára a kincsek mellett a sátorban.

Hirtelen az őriástermetű Gray Johnra vetette magát, földre teperte és lerántotta hátáról a kabátját, ingét. A jobblapockán egy lövés sebhelye látszott. Long is odaugrott és felordított:

— Ez az a lövés, amelyet tőlem kaptál, gaz-

ember! Ettől fordultál le a szikláról a tengerbe! Te nem John vagy, hanem Georget De hogy menekülhettél?

George látta, hogy mindent elvesztett. Az óriás Gray a hátán térdelt és Long kezében a pisztollyal, mellette állt. Lemondó nyugalommal felelte:

— A lövéstől nem vesztettem el az eszméletemet, csak megtántorodtam s úgy gurultam le az ösvényről a tengerbe. Egy bennszülött halász felvett a csónakjára s később egy arra haladó holland hajóra juttatott el. Ami azután történt, talán nem fontos... Most ugyanis tárgytalan lett.

Ebben a pillanatban a sátor bejárata felől kemény parancsszó hangzott fel:

— Fel a kezekkel!

Long és Gray odapillantottak: ott állt lövésre készen tartott puskával és mögötte még négy tengerész pisztolyokkal, a másik Findlay. Most, hogy mindkettőt egymással szemben látták, nem csodálkoztak, hogy a hasonlatosság megtévesztette őket. Látták, hogy minden elveszett és kétségbeesett elhatározással vetették magukat a jövővényre, de egyszerre öt golyó járta át a testüket és holtan estek össze.

A két Findlay meghatottan ölelte meg egymást.

— Láttam, hogy egy percet sem jöttem korábban, mint kellett, — mondotta John, az utóbbi jött Findlay. — Amikor Singaporéban megkaptam a leveledet, hogy ezekkel a kalandorokkal újra idejössz a szigetre, a hajómmal azonnal utánad indultam, mert örülségnél tartottam a kísérletedet.

— Jó, hogy ők már nem hallják ezt — felelte George meghatottan, — mert mégis csak jobban hangzott az a mesém, hogy mi mindig a távolból megérezzük egymás veszedelmét.

— Különösen, ha egy kis levél megkönnyíti a távolbalátást, — jegyezte meg John mosolyogva.

Ezzel hozzáláttak a kincses ládák hajóra szállításához. De mint becsületes tengerészek a kincs egyharmadát „végkielégítésül” átadták Long elhagyott hajója legénységének.

Kihallgatáson fogadta a király Stojadinovics jugoszláv miniszterelnököt

A jugoszláv miniszterelnök Antonescu külügyminiszter társaságában Pozsonyba utazik

Belgrádból jelentik: A jugoszláv sajtó részletesen foglalkozik Stojadinovics jugoszláv miniszterelnök bucuresti-i látogatásával és a Vreme megállapítja, hogy a látogatásnak különös jelentőséget tulajdonít az a körülmény, hogy bizonyos körök tendenciózus híreket terjesztenek a pozsonyi kisantant-találkozó elmaradásáról. **A jugoszláv miniszterelnök látogatása fényes cáfolat a téves jóslatokkal szemben.** A kormányelnöknek szövetségesünkkel tett látogatása — írja a lap — az elmúlt évben külföldön tett utazása óta az első ilyen jellegű látogatás. Bucuresti után Páris — ez a logikus sorrend. Stojadinovics miniszterelnök legnagyobb sajnálatára mindezekig nem tudott eleget tenni Titulescu volt román külügyminiszter meghívásának, de ígéretei kötötték és a román kormányelnök meghívására nyomban eleget tett a barátságos invitálásnak és **visszaadta a román kormányfő nálunk tett látogatását.** Nagy fontossága van annak, hogy a jugoszláv kormány feje a helyszínen fejezi ki Románia iránt táplált érzelmeit és hogy

Románia külügyminiszteri székében történt változás nem jelent politikai változást.

A két kormány elnökének egy és ugyanazon célja van: Európa békéjének fenntartása, országaik érdekeinek biztosítása és ugyanekkor szövetségeseiknek és barátainak megsegítése.

Villásreggeli az uralkodónál

A jugoszláv miniszterelnök egyébként Tătărescu román miniszterelnök és Antonescu külügyminiszter kíséretében különvonaton Sinaia-ba utazott, ahol a hatóságok vezetői fogadták őket. Fél 12 órakor Antonescu román külügyminiszter kihallgatáson jelent meg az uralkodónál.

maïd fél 1 órakor Stojadinovics jelent meg a Foisor-kastélyban, Tătărescu és Antonescu kíséretében.

Fél kettőkor villásreggeli volt, amelyen az uralkodó, a két kormányfő, Antonescu, Guranescu román meghatalmazott miniszter, Kassidolic, Jugoszlávia bucuresti-i meghatalmazott minisztere és Balfi tábornok vett részt. Étkezés után a két miniszterelnök és Antonescu gépkocsin meglátogatta a prahova-i petróleumvidéket, majd visszatértek a fővárosba, ahol ma este az Athene Palace-szállodában estebéd volt. Időközben tovább folynak a tanácskozások, amelyeknek befejeztével hivatalos jelentést adnak ki. Stojadinovics, Antonescu és Badulescu kíséretében holnap, pénteken Pozsonyba utazik és utközben rövid látogatást

tesz a Toplocanskiban üdülő Benes cseh köztársasági elnöknel.

Tegnap egyébként a külügyminiszterium diszes estebédet adott a fővárosban tartózkodó Stojadinovics jugoszláv miniszterelnök tiszteletére. Az estebéden résztvett a kormány, a diplomáciai kar, a Kamara és a szenátus elnökei, valamint különböző személyiségek. A pezsgőbontáskor Tătărescu miniszterelnök beszélt és rámutatott arra, hogy a kisállamok békefőrekvésének kifejezője a kisantant és a Balkán-szövetség. Mind a két alakulat hajlandó szoroson együttműködni minden olyan állammal, amelyek ugyanilyen őszintén óhajtja a békét.

Stojadinovics jugoszláv miniszterelnök rámutatott arra, hogy Jugoszlávia és szövetségesei a békét óhajtják, de mindenkor kész bármilyen támadással szemben megvédeni érdekeiket.

Kettős halálos szerencsétlenség a siria-i homokbányában

A beomlott bánya eltemette a bentdolgozó munkásokat — Két munkási agyonnyomott a homoktömeg

Az Aradi Közlöny siria-i tudósítója jelenti: Megdöbbentő szerencsétlenség történt csütörtökön a délutáni órákban Siria községben. A siria-i homokbányában, amely a község tulajdonát képezi, de amelyet bérletbe adtak ki, Schauer Sebestyén negyedmagával dolgozott. Vele volt Kerner Jakab nevű sógora, valamint ugyancsak Sebestyén nevű 13 éves fia és nyolc esztendősi fia is. Fél tíz óra körül zörejt hallottak, majd pedig a lámpa — amely a kisebb gyermek kezében volt — kialudt és a homokbánya beomlott.

Schauer Sebestyén már akkor, amikor az első zörejt hallotta, közvetlenül a bánya falához húzódott és így a csodás véletlen folytán semmi baja sem történt. A beomlást követőleg elsőnek ő tért magához és természetesen azon igyekezett, hogy magát és társait minél előbb kiszabadítsa. Ásóval munkának látott és rövidesen sikerült is a bányából kikerülnie. Ezután a közelben levő többi emberek segítségével igyekezett a bányában rekedteket kihozni. A nyolc éves kisfiúnak szintén nem történt komolyabb baja, ellenben úgy

Kerner Jakabot, mint a 13 éves Schauer Sebestyént, a rájuk zuoló homok eltemette és mindketten életüket veszítették. A halálos szerencsétlenség híre villámgyorsan

Hivatalos jelentés szerint a kisantant állandó tanácsának prágai értekezletén Jugoszláviát Stojadinovics miniszterelnök képviseli és kíséretében lesznek Martinac rendkívüli követ, Petrovics külügyminiszteri főtisztviselő és Protics külügyminisztériumi kabinetfőnök.

Maniu és a nemzeti-parasztpárt

Itt említjük meg, hogy a napokban összeül a nemzeti-parasztpárt végrehajtó-bizottsága. Az Unversul úgy tudja, hogy Costachescu a következő indítványt terjeszti a bizottság elé: Mondja ki a párt félreérthetetlenül és a szórványos egyéni vélemények meghallgatása nélkül, hogy kommunistaellenes alapon áll, hagyományosan monarchista és hűdellettel és odaadással viseltetik a korona irányában.

A Dimineata foglalkozván egyes lapoknak Maniu és Mihalache között az utóbbi időben kiélezett ellentétéről írt cikkeivel, megállapítja, hogy a nemzeti-parasztpárti körök ezeket a híreket megcáfolják és rámutatnak arra, hogy ugynevezett Maniu—Mihalache-ellentét nem létezik és senkit sem küldtek ki, hogy Maniunak ultimátumot adjon át. Maniu valószínűleg még szeptember 24-e előtt Bucuresti-be jön és résztvesz a végrehajtó-bizottság ülésén. Mihalachen kívül Maniu is felszólal, majd a vita után határozati javaslatot fogadnak el, amelyhez a végrehajtó-bizottság valamennyi tagja hozzájárul.

terjedt el a községben és mély részvétet váltott ki. Rövidesen a helyszínre érkezett dr. Lengyel Dezső orvos, aki azonban már nem segíthetett és Kerner Jakabon, valamint ifj. Schauer Sebestyénen csak a beállott halált konstatálhatta. Mindketten zúzódásokat szenvedtek és ezenkívül végtagjaik is eltörttek.

Kerner Jakab alig egy esztendővel ezelőtt nősült és felesége, valamint kisgyermekke gyászolják. Ugy a Schauer, mint a Kerner-család iránt Siria-n őszinte részvét nyilvánul meg.

A tragédiát jelentették a csendőrségnek, amely bevezette a vizsgálatot annak megállapítása végett, hogy a kettős halálos szerencsétlenségért terhel-e valakit felelősség.

Arad-i központtal működő nagyarányu csempész-bűnszövetkezetet leplezték le

Az amerikai stílusban dolgozó csempészbándához hasonló szervezet nyomaira bukkantak a romániai hatóságok. Legutóbb Cernaui-ban és Giurgiu-ban leplezték le vakmerő csempészeket és a nyomozás számai, amelyek két külön úton haladtak, végül is Bucuresti-ben egy központban futottak össze. A csempészek behálózták szervezetükkel az egész országot, amelyet maguk között öt zónára osztottak fel.

A nyugati zóna központjai Timișoara és Arad voltak. Itt főleg külföldi valutát hoztak be tiltott módon az országba.

Ardeal északi részének központja Oradea volt, ahol elsősorban csehszlovákiai eredetű áruval dolgoztak. Bucovina-ban értékes orosz szőrmét csempészték, Constanța-n keresztül kábítószereket hoztak be az országba, míg Giurgiu a selymek és szövetek titkos behozatalának volt a központja. A kiterjedt csempésztársaságnak a tagjai között szerepelt a nemzetközi vonatok hálókocsijainak személyzete, a külföldről érkező hajók legénysége, a bolgár vámosok, egyszerű parasztemberek és nagykereskedők is. Eredményes munkájukra jellemző, hogy egyedül a bucovina-i csoport

négy éven keresztül folytatta munkáját, amivel husz millió lei kárt okozott az államnak. Az északi csoport leplezésével megbízott vizsgálóbíró számos házkutatást tartott Bucovina több városában és a vizsgálat meggyorsítása érdekében még a repülőgépet is igénybe vette. Ez a gyorsaság azért volt indokolt, mert a csempészek ügyeiket mindenhová követték a vizsgálóbírók.

Olaszország és a Népszövetség között enyhültek az ellentétek

— Abessziniát nem zárják ki a Népszövetségből —

Londonból jelentik: A Népszövetség főtájkára Rómából való elutazása előtt nyilatkozott a Reuter levelezője előtt.

— Meg vagyok elégedve utam eredményével — mondotta Avenol. — A Népszövetség részéről nem volt megbízatásom, hogy tárgyaljak az olasz kormányfővel, de úgy értesültem, hogy még mindig vannak bizonyos akadályok a Népszövetség és Olaszország között és azért utaztam Rómába, hogy megállapítsam, melyek azok az akadályok.

A Reuter egyébként úgy értesül, hogy a Népszövetség és Olaszország közötti ellentétek lényegesen enyhültek. Mussolini már nem

ragaszkodik ahhoz, hogy Abessziniát kizárják a Népszövetségből, ugyanakkor azonban a négy biza'masan figyelmeztetni fogják, hogy ne küldjön megbízottakat a népszövetségi tanácsülésre.

Itt említjük meg, hogy az angol kormány tegnap elküldte meghívóját a francia, olasz, német és belga kormányhoz a locarnói konferenciával kapcsolatban. A konferencia Londonban ül össze október 19-én. Politikai körök véleménye szerint a konferencia napirendjén nemcsak a locarnói paktum szerepel, hanem a nyugati légi egyezmény és a légi fegyverkezés korlátozásának kérdése is.

CLUJ-ON

**önálló magyar lista indul
a községi választási harcban**

Cluj-ról jelentik: A szeptember 15-iki választásokra Cluj-on is nagyban folynak az előkészületek. A pártok között máris megindultak a tapogatózások, amelyek valószínűleg hamarosan paktumok listák felállításához vezetnek. Különösen nagy érdeklődés előzi meg a Magyar Párt állásfoglalását a cluj-i tanács-választások ügyében, bár a legutóbbi elnöki tanácsülésen elvileg már leszögezték, azokon a helyeken, ahol kilátás van arra, hogy a párt a szavazatok 20 százalékát megszerezheti, önálló magyarpárti listát állítanak fel. Ahol erre nincs kilátás, ott egyezményes listával indul a választási harcokba a magyarság. Az elnöki tanács teljes szabadságot adott az egyes párttagozatoknak, hogy a választási egyezményeknél saját belátásuk szerint cselekedjenek, irányadó elvként tűzve ki, hogy a nemzeti-parasztpárttal való meggyőzés a ronszenvesebb.

Cluj-on a párt tehát minden valószínűség szerint önálló listával indul, bár felmerült egy kisebbségi blokk lehetősége is, amelyben a magyar, a zsidó és a szociáldemokrata pártok vennének részt.

Pacha Agoston dr. püspök templomszentelése Sebis-en

**A százéves róm. kath. templomot megnagyob-
bították és restaurálták**

Széles kibontakozású ünnepség keretében szentelte fel dr. Pacha Agoston timisoara-i püspök a megnagyobbított, restaurált és újonnan berendezett sebis-i róm. kath. templomot. Az ünnepség jelentőségének tényét nagyban emelte az a körülmény is, miszerint a templom, melyet még 1836-ban rottenfelsi Königsseg János gróf építtetett — most érte el százados évfordulóját. A templom újjáépítését a sebis-i hívek erejükön felüli áldozata tette lehetővé. Szombat délután öt órakor érkezett meg a felszentelő püspök a községbe, melynek határánál díszesen emelt diadalkapu alatt fogadták a járás és a községi hatóságok fejei, akikről kísérvé vonult a templom elé, hol a különböző vallásfelekezetek vezetőségei és az egyesületek előjáról köszöntötték. Még aznap megáldotta Koleszár János, néhai sebis-i esperesnek — a hívek jámbor kegyeletéből emelt — monumentális siremlékét.

A plébánián a püspök és nagyszámu kísérő papjai tiszteletére adott finneni vacsora után az egyházfőjedelem iskolai díszelőadáson vett részt, melyen az iskolák növendékei pompásabbnál, pompásabb műsorszámokkal gyönyörködtették a püspök tiszteletére vallásfelekezeti különbség nélkül összegyűlt vendégsereget. Dr. Stéger Sándor sebis-i lelkész a megnyitó beszédben vázolta a sebis-i katolikusok azon örömét, hogy ünnepükben együtt van velük a püspök is, ki nemcsak a városok, hanem a kicsiny falvak szerető szívi püspöke. Kérte az egyháztőt, hogy a templommal együtt áldja meg a hívek áldozatkészségét is, mely létrehozta a templomot. A vasárnapi hármás főpapi misére nagyszámban gyülekeztek össze a környéki falvak katolikus hívei és így vált a sebis-i templomszentelés ünnepe az egész Criş-völgyének ünnepévé. A püspöki mise alatt mintegy kétszáz hívő osztozott az Ur-vacsorájában. A segédkező papság soraiiban szerepeltek Olajos József apátkanonok, Szöke Béla prépost, dr. Sorban Cornel főesperes, Kristovcsák Ferenc kanonok, dr. Korner József pápai kamarás, papnevelői igazgató, Lengyel István pecica-i főesperes, Groczki Péter fagei esperes, Lukács Imre turnu-i esperes, Kucsics Gábor buteni, Olariu Vencel nevriacea-i Stéger Gellért socodor-i plébánosok, Kleinál minora papnövendék és Schmidt Vilmos timisoara-i theologus. Az ünnepélyes istentisztelet után a volt uradalmi kastély helyiségeiben a püspöki vendég tiszteletére a helybeli agilis asszonyok által rendezett és készített köz-ebéden egyházi és világi előkelőségekkel együtt mintegy hatvan személy vett részt, akik a legjobb hangulatban időztek együtt a magas vendég elutazáig.

A gyomor a legkomplikáltabb az emberi szervezetben.

De a legnehezebben gyógyítható is. Sok évszázad után sikerült a tudománynak egy kiváló gyógyszert felfedezni, mint a világhírű amerikai „Gastro D.”-t, amely a legeredményesebbnek mutatkozik az emésztőszervek megbetegedéseinél.

Gastro D. kapható az ország minden gyógyszerárában és drogheriájában, vagy postán megrendelhető 130.— lei utánvét mellett **Császár E.** gyógyszerárában, Bucuresti, Calea Victoriei No. 124.

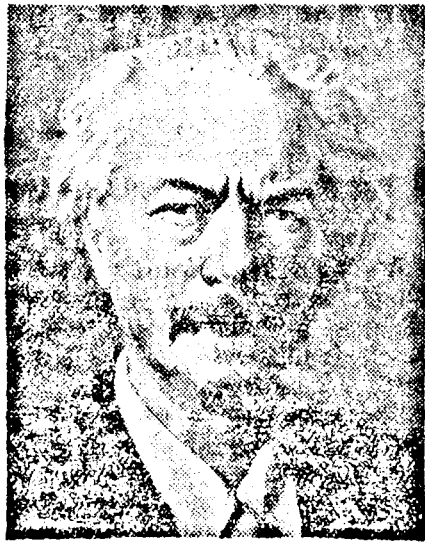
Paderevski nyilatkozik a jövő zenéjéről

— A kétezredik évben egy nagy zeneszerző meg fogja írni a gépzene szimfóniáját, — mondja az ősz Paderevski, aki Londonban mint filmszínész lép fel

Londonból jelentik: Paderevski, a világhírű lengyel zongoraművész és államférfi, Londonban egy filmben lép fel. Ismeretes, hogy három évig svájci birtokán tartózkodott, senkivel sem érintkezett, mert felesége halála óta embergyűlölő lett. Most nyilatkozott arról, mi késztette arra, hogy a neki felkínált filmszerződést elfogadja és ezzel kapcsolatosan valóban

szencziós dolgokat mondott a jövő zenéjével kapcsolatban.

A felvevő-gép előtt úgy fest, mint egy fiatal ember. Markáns feje, szikrázó tekintete, pom-

PADEREVSKI

pás és viruló egészségről tesz tanúságot és ha ősz sörényét hátradobja és a zongora elé ül, oroszán benyomását kelti: olyan, mint Rembrand egyik híres önpotréja, amelyen a holland mester utoljára nekilendül, hogy életének nagy alkotását befejezze.

— Ezen a földön nincs nagyobb boldogság a zenénél

— Uj életet kezdtem, — mondja álmodozva az örökifjú művész, — jó egészségnek örvendek, újra célt látok magam előtt és örülök a munkának. Három évig elmerültem a múltba. Hetvenhárom évre tekinthetek vissza, úgy, hogy életem minden mozzanatára emlékszem. Hároméves voltam és éppen születésnapomon valami csinyt követtem el és szigorúan megbüntettek. A szomszéd házból zenét hallottam és ez boldoggá tett. Már akkor ragadtott üstökön a zene démonja és azóta tudom, hogy

ezen a földön nincs nagyobb boldogság a zenénél.

Mikor feleségem meghalt és azt hittem, hogy életem befejezést nyert, egy teljes évig nem nyultam a zongorához. Azonban egy alkonyati órán váratlanul úgy vonzott a zongora, mint a delejes áram és én transzban követtem a hívó szótát. Játsoztam és újra megéltam a zene mindenhatóságát.

— Nem vagyok barátja a gramofonnak és a rádióknak, mert egyrészt igen rossz műsort adnak, másrészt pedig vérszegény és minden egyéniség hiján való a reprodukálás. Hiányzik belőle az életteli ritmus, nyomát sem találjuk annak a fluidumnak, amely a dirigent és a zenekart szorosan egybekapcsolja a hallgatósággal. Ennek ellenére a rádió és a gramofon végtelen sokat tett a zenéért, elsősorban népszerűsítették azokat a nagy hangversenyeket és operaelőadásokat, amelyekről a szélesebb rétegeknek halvány sejtelmük sem lehetett. Hiszen ma egy eldugott faluban mindenki meghallgathatja a milánói Scala, vagy a bécsi Operaház előadásait. Milliók és milliók ülnek a rádió előtt és hallgatják a legnagyobb mesterek szerzeményeit, úgy, hogy szinte beláthatatlan a rádió népszerűsítő hatása zenei szempontból. A pásztor békés fuvalójának hívó szövege az egész világot hatalmába ejtette. Ami egykor bizonyos osztályok és emberek kiváltsága volt, az ma közös kincs; a zene a szegények boldogsága lett és ez a boldogság a legszürkébb és legeldugottabb tatyát is bearányozza. A vakok megmondhatják, mit jelent számukra a zene.

Paderevski látomása a gépszimfóniáról

— Ha az uccán zene szólal, akkor a gyermekek és asszonyok az ablakokhoz, vagy az uccára sietnek, annyira hatalmába keríti őket azonnal a melódia. Ugy érzik, hogy ha zenét hallhatnak, közelebbi és szorosabb kapcsolatba jutottak az étellel. Így van ez azokkal, akik mechanikus zenét hallgatnak, mind el fognak jönni a koncerttermekbe. Nem azonnal és önként, mert előbb előítéleteikkel kell megbirkóznunk és mert az általános érdeklődés még nem elég nagy. Azonban az élet folyamán, ha majd a mai fiatalság kormányra kerül, akkor a zene hatalma is általános lesz.

— A technika azonban tovább fog fejlődni és valamin ma már senki sem csodálkozik a mechanikus zenei átvitelén, úgy holnap már gépzene fogunk hallani.

A hangszerek helyett „a zenészek” villamos rezgéseket fognak használni és a kétezredik évben egy nagy zeneszerző meg fogja írni a „gépzene szimfóniáját”.

Az új zeneszerző nem fog kottapapírosra írni, hanem valószínűleg acélceruzával viaszba fogja vésní a kottafefeket. Persze az is meglehet, hogy írógépet fog használni, amely a maihoz lesz hasonlatos, csak persze sokkal komplikáltabb és össze lesz kötve olyan gépezettel, amely a gépzene rögzi. Hegedű, vagy zongora helyett acélceruzával hullámvonalakat fognak rajzolni, nagyjából úgy, ahogy ma a gramofonlemezek készülnek. A gépzene pedig nem lesz más, mint az igazi zene egyes folytatása és kiegészítése, mert az igazi zene mindig függni fog az életteli, szenvedélyes és zseniális egyéniségtől és így függni fog az embertől, akitől nem szabadulhat akkor sem, ha a gépek mindent pótolni fognak.

CINEMA-CORSO

Rendkívüli sikerrel fut

Telefon 565

Minden idők leghatalmasabb monumentális filmje

A kereszties hadjárat

Cecil B. De Mille rendezésében, Loretta Young és Henry Wilcoxon-nal a főszerepben. Jegyokról a művésztől előre gondoskodni. E előadások kezdete hétköznapokon pontosan 5. 7 $\frac{1}{2}$ és 9 $\frac{1}{2}$, szombat és vasárnapon d. u. 3. rakor

CINEMA-CORSO

Rendkívüli sikerrel fut

Telefon 565

Írógépek

CSASZAR,
Str. V. Goldis No. 1.
Select-mozai mellett.
Telefon: 393.

Fegyverben a földgolyó

Az Aradi Közlöny közli Waldo Robeson világriportját a fegyverkezésről, a haditechnika mai fejlettségéről, a technikai háboru tényéről

- Waldo Robeson a cikksorozatáról -

Londonban tegnap ült össze a semlegességi konferencia, amelynek tárgysorozatán tulajdonképpen egyetlen lényeges pont szerepel: annak megakadályozása, hogy a külföldi államok fegyverszállításokkal segítsék a spanyolországi küzdőfelek bármely táborát. A fegyverek gyártásának, a fegyverek szállításának, magának a fegyverkezésnek kérdése ma az európai ember érdeklődésének középpontjában áll.

Nincs talán ma kérdés, nincs esemény, amely közvetlenebbül érintene embert ezen a földgolyón, mint éppen a fegyverkezések kérdése.

Erről az égetően időszerű kérdéstről irt döbbenetes erővel ható, szenzációsan érdekes cikksorozatot a legkiválóbb angol riporterek egyike, Waldo Robeson „Fegyverben a földgolyó” címen. Cikksorozatának bevezetőjében Waldo Robeson egy mondatot idéz, amely Baldwin angol miniszterelnök szájából hangzott el:

„Őszintén meg kell mondanom a Háznak, hogy szinte testi rosszullet fog el, amikor arra gondolok, hogy én és a barátaim és Európa minden állampolgára, kétezer évvel a mi Urunk keresztrefeszítése után, időnk legnagyobb részét afeletti töprengéssel töltjük, miképpen szállíthatjuk majd a gyermekek bombák által összeroncalt testét a kórházokba és mint akadályozzuk meg, hogy a mérgezőgázok megöljék a polgártársainkat?”

Waldo Robeson ezután így folytatja:

— Ez a döbbenetes erejű mondat a világ legcivilizáltabb országának, Angliának parlamentjében hangzott el Baldwin miniszterelnök ajkáról. Amikor az a feladat jutott osztályrészemül, hogy világriportomat a fegyverkezésről bekonferáljam az olvasóközönségnek, nem tudtam jobb kezdetet találni az angol miniszterelnök szavainál.

— Amikor hozzáfogtam, hogy a világ-fegyverkezésről a leglesújtóbb adatokat összegyűjtsem, amikor megkezdtem munkámat, hogy megismerkedjem mindazzal, ami a jövő háborújával kapcsolatban van, akkor csak azt a célt láttam magam előtt, hogy tárgyilagos, teljes és igaz képet adjak az olvasóknak a legmaibb helyzetéről.

— Ezért látogattam el hadihajók fedélzetére, ezért ültem katonai repülőgépeken, ezért jártam fegyvergyárakban, ezért mentem be a gyigyárak kísérleti kamráiba, ahol gázaszkákban és gázmaszk nélkül tulajdon testemmel ismerkedtem meg a gázokkal.

A vasut áldozatai

Halálos végű gázolások.

Bucuresti-ből jelentik: Tegnap több halálosvégű vasuti gázolás történt. A bucuresti-i rendező-pályaudvaron Olteanu Gheorghe munkás 10 éves fia a vágányok között játszadozott és egy tolatómozdony háálragázolta.

Mogosaia és Pantelimon állomások között egy 25 éves altiszt holttestét találták meg a sinek között. Személyazonosságát még nem sikerült megállapítani.

Pitești állomás közelében a motorosvonat az egyik kanyarodóban elütötte Esanu Dumitru baicu-esti-i lakos lovasszekerét. A szekér összetört, a lovak kimultak, Esanut haldokolva szállították kórházba.

— Nem foglakok állást, mert nem ez a szerep jutott nekem, csak lehetőleg teljes és tárgyilagos képet akarok adni arról, hogy mi történik ma a fegyverkezés terén.

— Ujra idéznem kell Anglia jelenleg legfelelősebb államfőjét, Baldwin miniszterelnököt:

„Üdvösnek tartom, hogy minden ember lássa be: nincs senki a világon, aki meg tudná őt védeni a bombatámadás ellen, akármit is beszélnek össze-vissza... Az egyetlen védelem: a támadás, amely azt jelenti, hogy több nőt és gyermeket kell megölnöd, még pedig gyorsabban, mint az ellenség, ha azt akarod, hogy megmenekülj asszonyaiddal és gyermekeiddel együtt”.

A férjgyilkossággal vádolt arad-megyei asszonyt felmentette a törvényszék

Bizonyítékok hiányával indokolta a bíróság az ítéletet — Az ügyész fellebbezést jelentett be

Az arad-i törvényszék csütörtökön délelőtt újból letárgyalta özv. Tuta Constantiné és Mistor Gheorghe bűnpörét. Mint ismeretes, az asszony ellen az volt a vád, hogy ez év márciusában, Chisineu-Cris községben agyonlőtte alvó férjét, majd pedig a hatóságoknak Tuta öngyilkosságát jelentette be. A vád szerint a revolvert Tuta Constantin szolgája szerezte, ő juttatta el az asszonyhoz és ő is tudott a készülő gyilkosságról.

Mindkét vádlott az első kihallgatások alkalmával a csendőrségen bevallotta a gyilkosságot, de a vizsgálóbíró előtt, valamint a törvényszéki tárgyaláson is, a leghatározottabban tagadta, mintha résztvevő volna a gyilkosságban és

hangsúlyozta, hogy az első beismerő vallomást kényszernek engedve tette meg.

Az elmúlt hét csütörtökjén megtartott törvényszéki tárgyaláson a bíróság tagjai között nézeteltérés merült fel és ezért úgy döntöttek, hogy harmadik bíró bevonásával újra letárgyalják az ügyet.

— Igaza van-e az angol miniszterelnöknek, vagy sem, azt később fogjuk meglátni. A helyzet a világháboru óta erősen megváltozott. Groves angol tábornok így ír:

„Mig az elmúlt háboruban a harc négy éve alatt Angliára 300 tonna bombát szórtak az ellenséges repülők, addig

a mai állapotok szerint 24 óra alatt tudnának ennyi bombát szórni

és ezt az iramot és ezt a mennyiséget legalább két évig fenn tudnák tartani”.

— Ezek a borzalmak a legkiválóbb szakértők szájából hangzanak el, mégis azt akarjuk hinni, hogy a fantázia határát surolják. A valóságos helyzet nem lehet teljesen ilyen sötét. De, hogy mindebből ne legyen rettenetes valóság, annak egyik feltétele, hogy a világ közvéleménye minél tisztábban lássa azt a veszélyt, amely fenyeget és amelynek egész kulturánk áldozatul eshet. Ez az elgondolás vezetett akkor, amikor megírtam ezt a cikksorozatot.

Waldo Robeson szenzációs cikksorozatát az Aradi Közlöny megszerezte és szombattól, szeptember 12-től kezdve közli.

Az újabb tárgyalásra ma délelőtt került sor. A tanúkihallgatások során két jelentős mentővallomás hangzott el, amennyiben két tanu eskü alatt úgy vallott, hogy a halott Tuta Constantin ujjai a revolver ravaszán voltak és hogy kezén löporfüst látszott, amiből arra lehet következtetni, hogy öngyilkosságot követett el.

Gutunoiu ügyész mindkét vádlott példás megbüntetését kérte, dr. Lepa Valer védő pedig arra hivatkozott, hogy a vádlottakat a csendőrségen az első beismerő vallomásra kényszerítették. Másrészt pedig kidomborította a főtárgyaláson elhangzott mentő vallomásokat és rávilágított arra, hogy a két vádlott bűnösségére semminemű bizonyíték nincs. A törvényszék ezután tanácskozáásra vonult vissza, majd pedig kihirdette ítéletét, amelynek értelmében

mindkét vádlottat bizonyítékok hiányában felmentette.

A vádlottak az ítéletben természetesen megnyugodtak, míg az ügyész fellebbezést jelentett be.

„A nagy leszámolás megkezdődött”

— mondotta Rosenberg Alfred a nemzeti szocialista párt nürnbergi kongresszusán

Nürnbergből jelentik: A Nürnbergben megnyitott nemzeti szocialista-párti kongresszuson felolvasták Hitler kiáltványát, amelyben a kancellár hangsúlyozza, hogy Németország gyarmati igényeit nem lehet figyelmen kívül hagyni. Németország a béke mellett van, de kéri, hogy gyarmati kívánságait és nyersanyagigényeit elégítsék ki. A birodalom jóviszonyt kíván valamennyi állammal. A béke fenntartása érdekében Németország felémelte a katonai szolgálati időt — mondotta végül kiáltványában Hitler.

A nemzeti szocialista párt értekezletén fel szólalt Rosenberg Alfred birodalmi vezető is, aki kijelentette, hogy nem tudja, a jövő még milyen

rettenetes megpróbáltatásokat tartogat, de a „nagy leszámolás” már megkezdődött. A bolszevizmus az egész világ meghódítására készül — mondotta Rosenberg — és a Szovjet azért szövetkezett Franciaországgal és Csehszlovákiával, hogy a szovjet-hadsereg akadálytalanul betörhessen Nyugateurópába.

A francia lapok ismertetik Hitler nürnbergi kiáltványát, de alig fűznek hozzá megjegyzést. Fellütnést kelt azonban az „Oeuvre” kommentálása, amely szerint, ha Németország határozott békeakaratot mutat Franciaország iránt, úgy nem lehetetlen, hogy visszakapja Németország Togot és Kamerun gyarmatokat.

CENTRAL: 5, 7¹/₄ és 9¹/₄ órákor

Premier!

A tavaly nagy sikerrel bemutatott „Bengáli” testvérfilmje,

Szudáni örjárat (Az utolsó erőd)

CARY GRANT

GERTRUDE MICHAEL

OLAUDE RAINS

Ma új Centuria-Fox hirdó.

Itt a legújabb kártyajáték: a „RORO“!

Nagy a riadalom a bridzselők körében. Új, eddig ismeretlen kártyajáték ütötte fel a fejét, amely ötletességben és kombinatív lehetőségekben a bridzs komoly versenytársa. Ez a játék: a Roro, amely Nyugateurópában mindenütt teret hódított, Arad-on is többen megtanulták már és új hívei a bridzs uralmának megdönésére törnek.

A divatos játékoknak új vetélytársuk akad, mely csodálatos változatossága és szellemes fordulatai mellett is rendkívül egyszerű és könnyen elsajátítható, de főként minden eddigi kártyajátéknál igazságosabb. Partner nincs, mindenki saját szerencséjének kovácsa. Nagyrészt megszűnik a jó és rossz lap fogalma, mert helyes licitálás és lejátszás mellett bármily összetételű lapból is nyereséget lehet kihozni.

Röviden a következőkben ismertetjük a szabályokat:

Játékosok száma három, akik önállóan, egymástól teljesen függetlenül, licitálnak, játszanak, nyernek és vesztenek, partner tehát nincsen. Ha négyen játszanak, akkor az osztó kimarad, kettesben pedig 11 lap talonba kerül.

Kártya egy csomag francia lap, kettősök, hármasok, négyesek, ötösök és hatosok nélkül, de Jocker-ral (a Jocker esetleg egy kettőssel pótolható), tehát minden színből 8-8 lap (asztól hetesig), azaz $4 \times 8 + 1 = 33$ lap.

Lapok rangja. Legerősebb a Jocker; a többi színben belül a lapok ütőereje a következő: ász, király dáma, bub, 10, 9, 8 és 7. — Adu nincs, de a színeknek külön rangjuk, illetve ütőerejük van és pedig: kör (legerősebb), káró, pikk és treff. Így mind a 33 lapnak egy összefüggő rangsorozata van, például a pikk kettős üti a treff ászt is, a kör kettős az összes többi színnek ászait is, ha a hívott szín kifogyott.

Színre színt kell adni (aki szabály ellen vét, annak 2 pontot írnak terhére.) Ha a hívott szín kifogyott, akkor bármily más lapot tehetünk az ütésbe. Kivételt képez a Jocker, mely egyik színhöz sem tartozik, ezzel tehát bármikor üthetünk s reá bármily lapot dobhatunk.

Osztás (emelés után) jobbról balfelé kettősével történik (a megmaradó egy-egy lap utóliára marad.) Az osztást a játék elején az kezdi, aki a legmagasabb lapot húzza a csomagból, a továbbiakban pedig mindig az, akinél az előbbi játszomban a Jocker volt. Mindhárom játékos 11-11 lapot kap azonnal, talon tehát nincsen.

Licitálás abban áll, hogy a játékosok önállóan bizonyos számú ütést elvételét vállalják, teljesen tetszésük szerint. Ha a három játékos által vállalt ütések száma legalább 10, akkor plusz-játék megy, ahol a cél minél több ütést elvinni; ellenkező esetben minusz-játék következik ahol minél kevesebb ütést igyekszünk csinálni. Licitáláskor mindig az addig vállalt ütések összegét mondjuk be s esetleg gyufával, aprópénzzel stb. az asztalon magunk előtt jelezzük is. A licitálást az kezdi, akinél a Jocker van s akkor fejeződik be, ha közvetlenül egymásután három pász hangzik el; az utolsó licitáló tehát a többiek pászait is még megszólalhat.

Kijátszást az kezdi, akinél a Jocker van, a következőkben pedig az hív, aki az utolsó ütést elvitte. A játék jobbról balfelé halad s az ütések rendben helyezendők el, minden játékos előtt külön-külön.

Drágítani lehet a játszmát azzal, hogy a licitálás befejezése után, de a legelső saját lap kijátszásakor „dupla“-t, a következő játékosok „tripla“-t mondhatnak be, mely esetben a nyerő és vesztes pontok kétszeresen, illetve háromszorosan íródnak fel.

Nyerés-vesztés. Plusz-játéknál annyi jó pontot kapunk, ahánnyal több ütést csináltunk, mint a vállalt ütések száma, minusz-játéknál pedig annyit, amennyivel ennél kevesebb ütést vittünk haza. Fordított esetben megfelelő számú rossz pontot írunk terünkre.

Írás. Minden játékos számláját (megyesben is) külön-külön vezetjük, + vagy — előjellet, a nyerő és vesztes pontokat pedig dupla esetén kettővel, tripla esetén pedig hárommal szorozva írjuk fel. A játék befejezése után kölcsönös elszámolás következik, mindenki vel szemben külön-külön, az előre megállapított alapon, a más játékoknál (ásós, rómi stb.) használt rendszer szerint.

Látjuk tehát, hogy bármily lappal érvényesülhetünk, ha helyesen itéljük meg ütőképességét, erősebb (magas) és piros) lapokkal a plusz-játék

SPORT KÖZLÖNY

Nagyszerű kritikát kapott keddi játéka után a vasárnap Arad-on vendégszereplő CAO csapata

Arad vasárnapi vendége, a CAO együttese, két Crişana-játékoskal kiegészítve, kedden, mint arról beszámoltunk, Debrecenben vendégszerepelt és a Bocskaitól a második félidőben szenvedett csak vereséget és főként azért, mert Sarkadi megsérült és így a védelem elvesztette oszlopát. Az oradea-i együttes nagyszerű kritikát kapott pompás játékaért és főként Czinczért, Sarkadit, Juhászt, elől pedig Halátit, Bodolát és Kovácsot dicsérik.

A CAO legjobb együttesével jön Arad-ra, mert a Gloria mult vasárnapi nagyszerű győzelme folytán, a CAO teljes tudatában van feladata nehézségének és nem kívánja megszakítani a győzelmi szériát. Ezt különben a Gloria sem szeretné és a vasárnapi meccsen két veretlen csapat grandiózus küzdelme várható. Sarkadi sérülése, a CAO szerencséjére, nem bizonyult súlyosabb természetűnek és így a kitűnő hátvéd vasárnap természetesen játszik a Gloria ellen. A Gloria csapatösszeállítására pénteken kerül sor és a kék-sárgák óriási am-

bícióval készülődnek a nagy mérkőzésre, amelyen Oradea legjobbjait is két vállra akarják kényszeríteni. A Gloria vezetősége a közönség kényelmének biztosítására a vasárnapi mérkőzés jegyeit elővételben árusítja és a jegyek pénteken és szombaton a Concordia (Gh. Munteanu) papírüzletben kaphatók, míg vasárnap délelőtt a Fehér Kereszt halljában árusítják a meccs jegyeit.

A Sport és Kritika

hétközi száma pénteken reggel jelenik meg rendkívül érdekes tartalommal. A vasárnapi meccsre folytatott előkészületeken kívül közli a tipp-verseny részletes állását, valamint számos színes cikket. A lap minden újságáros bódében kapható.

O Tippizenet, Jäger Tivadar. Reklamáció helytálló, 3 pontot javára írtunk és így 69 pontja van.

Kisorsolták a nemzeti bajnokság tavaszi műsorát

Szokatlan eseménnyel kedveskedett ez évben a nemzeti bajnokság bizottsága az egyesületeknek: még az őszi idény elején kisorsolta az A)-divízió teljes tavaszi műsorát.

A sorsolás szerint az idény március első vasárnapján kezdődik és május 23-ával nyer befejezést, tehát két hónappal hamarabb, mint az 1935-36. évben. A tavaszi divíziós programi egyébként a következő:

Március 7.: Venus—Juventus, CFR—Crişana, Universitatea—Gloria, AMEFA—Unirea-Tricolor, Ripensia—Chinezul, ILSA, CAO—Victoria.

Március 14.: Venus—Chinezul, ILSA, CFR—Universitatea, Victoria—Unirea-Tricolor, AMEFA—CAO, Ripensia—Gloria, Crişana, Juventus.

Március 21.: Unirea-Tricolor—Crişana, Venus—Gloria, Universitatea—Victoria, AMEFA—Ripensia, Chinezul, ILSA—Juventus, CAO—CFR.

Március 25.: Unirea-Tricolor—Gloria.

Március 28.: Venus—CFR, Juventus—Ripensia, Victoria—Crişana, AMEFA—Universitatea, Chinezul, ILSA—CAO.

Április 4.: Juventus—Victoria, Unirea-Tricolor—Ripensia, Universitatea—Venus, Gloria—CFR, Chinezul, ILSA—AMEFA, CAO—Crişana.

Április 11.: Juventus—Unirea-Tricolor, Venus—Victoria, Universitatea—CAO, AMEFA—Gloria, Ripensia—CFR, Crişana—Chinezul, ILSA.

Április 18.: Venus—Unirea-Tricolor, Juventus—AMEFA, Victoria—CFR, Gloria—Crişana, Chinezul, ILSA—Universitatea, CAO—Ripensia.

Április 23.: CFR—AMEFA, Juventus—CAO, Universitatea—Ripensia, Gloria—Victoria, Chinezul, ILSA—Unirea-Tricolor, Crişana—Venus.

Május 2.: CFR—Unirea-Tricolor, Venus—CAO, Universitatea—Juventus, Gloria—Chinezul, ILSA, Ripensia—Victoria, Crişana—AMEFA.

Május 9.: Crişana—Universitatea.

Május 16.: CFR—Chinezul, ILSA, Victoria—AMEFA, Gloria—Juventus, CAO—Unirea-Tricolor, Ripensia—Venus.

Május 23.: CFR—Juventus, Unirea-Tricolor—Universitatea, Victoria—Chinezul, ILSA, AMEFA—Venus, Ripensia—Crişana, CAO—Gloria.

8. sz.	Középeurópai Kupa tipp-verseny
	Sparta—Austria _____
	Gloria—CAO _____
	Venus—AMEFA _____
	Első félidő eredmény:
	Sparta—Austria _____
	Név: _____
	Pontos cím: _____

A másodosztályú bajnokság állása

Az alkerületi másodosztályú bajnokságban hosszas huza-vona, visszalénés és beiratkozás után végre 9 csapat kötött ki és remélhetőleg ezek már végig is játszák az idényt. Eddig 8 meccset bonyolítottak le három fordulóban és az eredmények alapján a másodosztályú bajnokság állása most az alábbi:

1. Crişana	3	3	—	—	15	3	6
2. Titanus	2	2	—	—	6	2	4
3. Fortuna	3	1	1	1	4	4	3
4. Virtutea	2	1	—	1	4	2	2
5. Slavia	2	—	1	1	1	4	1
6. Vulturul	—	—	—	—	—	—	—
7. CAR	1	—	—	1	2	4	—
8. Banatul	1	—	—	1	1	4	—
9. Victoria	2	—	—	2	1	11	—

**Fizessen elő
az „Aradi Közlöny“-re!**

felé, gyengébb (alacsony és fekete) lapokkal inkább a minusz-játék felé törekszünk, de emellett nem tévesztjük szem elől azt, hogy ha túl sok ütést vállalunk, nem tudjuk teljesíteni, ha pedig túl keveset, akkor minusz-játékot provokálunk s nagy lapjaink miatt veszítünk.

A helyes utat tehát két veszélyes szakadék között kell megtalálnunk s éppen ez az, ami az új játéknak igazságosságát és vonzóerejét biztosítja azok részére, akik a szórakoztató kártyajátékban is nem anyagi szempontokat, hanem szellemi tornát látnak.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Az arad-i munkakamaránál megkezdtek az ipari vizsgáztató bizottságok összeállítását

A parlament legközelebbi ülészakán megszavazzák a kisipari hitelintézet létesítéséről szóló javaslatot — Módosítják a társadalombiztosító pénztár törvényét

Abban a nyilatkozatban, amelyet az elmúlt héten Tătărescu miniszterelnök a sajtónak adott, szó esett többek között számos új szociális jelentőségű törvényjavaslatról, amelyeknek egyrészt a kisiparos rétegek támogatása, másrészt pedig a munkanélküliség leküzdése a célja. Ezeket a törvényjavaslatokat már a legközelebbi minisztertanácson behatóan megvitatják.

A munkaügyi minisztériumban máris megkezdődtek a szóban lévő törvényjavaslatok előkészítési munkálatai.

Mint emlékeztetés, az új ipartörvény megszavazása idején, a parlament legutóbbi ülészakán több felszólalás hangzott el annak érdekében, hogy kisipari hitelintézetet létesítsenek a kisipar megsegítése érdekében. Ennek a kívánságnak a kisiparos szervezetek is többször kifejezést adtak és a kisipari hitelintézet alapításának szükségességét Nistor munkaügyi miniszter is elismerte. A munkaügyi miniszter erre vonatkozóan megbeszéléseket folytatott Tătărescu miniszterelnökkel és úgy döntöttek, hogy a legközelebbi parlamenti ülészakán megszavazzatják a kisipari hitelintézet alapításáról szóló törvényt. A hitelintézetet a kormány tervei szerint megfelelő arányú tőkével táplálják. Az említett határozat eredményeképpen Alexandrescu-Roman, a munkaügyi minisztérium vezetőtitkára, már meg is kezdte a kisipari hitelintézet létesítéséről szóló törvény megszövegezését.

Ugyancsak a munkaügyi minisztérium készíti el a társadalombiztosító pénztár 1933. évi törvényének módosításáról szóló törvényjavaslatot. Ennek egyik legjelentősebb módosítása az lesz, hogy a jövőben a kisiparosokat nem kötelezik arra, hogy alkalmazottaik betegségének első hét napjában azok fizetését ök folyósítsák. A jövőben ezt a költséget a társadalombiztosító viseli. Mielőtt a törvényjavaslatot a parlament elé terjesztenék, azt egy szélesebb körű bizottság vitatja meg.

Ugyancsak a munkaügyi hatóságok hatáskörébe tartoznak a mestervizsgák, amelyeket az új ipartörvény ír elő. Ezeknek a vizsgáknak lefolytatása érdekében vegyesbizottságok kinevezése szükséges. Az arad-i Munkakamaránál csütörtökön délelőtt megbeszélést folytattak és a Kereskedelmi és Iparkamara

A nemzetközi parlamentáris kereskedelmi konferencia Bucarestben

Szeptember 17-én nyílik meg Bucarestben a nemzetközi parlamentáris kereskedelmi konferencia, amely öt napon át tart majd a képviselőház üléstermében. A konferenciát II. Carol király védnöksége alatt tartják meg és annak napirendje a következő: 1. A válság leküzdésének módjai. Előadó: Baréty képviselő, volt miniszter. a) A világkereskedelmek helyzete és megoszlása 1935-ben. b) Az állami beavatkozás hatása az árakra. c) A kereskedelem szabályozása; a többoldalú clearing hátrányai. d) A nemzetközi hitelek különböző formái. 2. Egyes valuták vásárlási erejének csökkenése. Előadó: Stănescu Victor volt pénzügyminiszter, a kereskedelmi akadémia tanára. 3. A mezőgazdasági és az ipari államok közötti kapcsolatok. Előadó: Mihail Ghelmegeanu volt földmivelésügyi államtitkár. 4. A petroliumkereskedelmek feltételei. Előadó: Osiceanu vezérigazgató.

Pénteken érkezik meg Bucarestbe a kongresszus titkára Eugen Baie. A legutóbbi nemzetközi parlamentáris kereskedelmi konferenciát az elmúlt év októberében tartották meg a londoni Westminster-palotában Baldwin miniszterelnök, MacDonald, Hailsham miniszter és Fitz-Roy képviselő védnöksége alatt. Ezen a konferencián lord Elliseley elnököt.

megbizottainak bevonásával megkezdtek ezeknek a vizsgabizottságoknak összeállítását. Az erre irányuló munkát pénteken délelőtt folytatják és miután az befejezést nyert, közzé teszik a vizsgáztató bizottságok névsorát.

Az Ardeal-i és Banat-i Kereskedelmi Testületek Szövetsége a repülőbélyegsérelemek orvoslását kéri

— Sok esetben indokolatlanul vetnek ki bírságot —

Az ardeal-banat-i kereskedő egyesületek szövetsége sürgős felirathban kérte a repülés nemzeti alapjának hivatalától a következő két súlyos kereskedésérelem orvoslását:

Amikor az új bélyegtörvény április 1-én életbelépett, nem készülték még el azok az új kettős repülőbélyegek, amelyek egyik része a számlákon, stb. a vevőnek kiadandó, másik része a számlatömb megfelelő lapján a cégnél marad ellenőrzésül és így az új bélyegek forgalombahelyezéséig

nem volt más kiút, mint az egyszerű repülőbélyegeket ragasztani a vevőnek kiadott számlára,

a tömbön pedig nem maradt semmi.

Az ellenőrzéseknél tömegesen vettek fel ilyen esetekről büntető jegyzőkönyveket, noha a cégek a könnyen elérhető vevőktől azonnal beszerezték és bemutatták a tényleg bélyegezett számlákat. A repülőalap nemzeti hivatala ezeket a büntető jegyzőkönyveket sorra jóváhagyta és így az érdekeltek kénytelenek a bírósághoz fellebbezni, aminek előfeltétele azonban a „hiányzó” bélyegek ötszörös értékének teljes befizetése és a legkisebb büntetésül kiszabott 2000 lei 20 százalékának letétbe helyezése. Ezek a fellebbezések tehát költségesek és keletlenek, de emellett a törvénytöréseket is újabb munkatömegekkel öntik el, végeredményben minden cél és haszon nélkül, mert a tényállás bebizonyítása után sem a bélyegeket nem lehet megegyezően követelni, sem a bírság nem maradhat érvényben.

A Szövetség azt kérte, hogy a nemzeti alap adjon ki általános érvényű rendeletet az ellenőrző közegeknek, hogy ilyen esetekben ne vegyenek fel büntető jegyzőkönyvet, a már eléje terjesztett esetekben pedig semmisítse meg a jegyzőkönyveket, azokat is, amelyek már jóváhagyásával ellátva kikézsítették.

A második kérelem arra az egyre elkeseredettebb panaszra vonatkozik, hogy a repülőbélyeg ellenőrzésének annyiféle közege van, hogy sokszor nap-nap után, de sokszor ugyanaz nap is többször jelennek meg egymás nyomában az ellenőrök és a már többszörösen is ellenőrzött és verifikált tételeknek és az ezekre vonatkozó iratoknak újrakutatásával nemcsak az üzleti munkát zavarják, de valóságos tortúrává nő ki az ellenőrzés.

Miután ez a rendszertelenül ismétlődő ellenőrzés kétségkívül nagy és célnélküli költségekkel terheli meg magát a nemzeti alapot, a Szövetség nyomatékosan kérte a hivatalt, hogy az ellenőrzés rendszerezése útján szerezzen jogos könnyebbséget a kereskedelmeknek.

A közgazdaság hírei

A Monitorul Oficial legutóbbi száma miniszteri rendeletet közöl, amelynek értelmében a Gurghiu-i hegyekben, Tătareu-Somlo-Cioman-i és Ostros környékén egy 91 ezer hektáros terület aranyvidéknek nyilvánított és az itt levő aranybányák kihasználási jogát Andrei Dragulescu mérnöknek, G. C. Georgescunak, dr. Krauss Max-nak, dr. Schasser Iuliu-nak és dr. Claudin Ion-nak adta.

A német birodalmi bank augusztus 31-iki jelentése az augusztus 22-iki helyzettel szemben a következőket mutatja: Aranyfedezet 69,420,000 márka, az előző heti 70,428,000 márkával szemben. Fedezeti szolgált devizák: 5,607,000 márka, 5 millió 527,000 márkával szemben. Váltótárca: 4 millió 693,193,000 márka, 4,266,202,000 márkával szemben. Forgalomban levő bankjegyek: 4 millió 539,528,000 márka, 4,138,442,000 márkával szemben.

A kereskedelmi és iparügyi miniszter rendelkezése értelmében október 1-én a következő Iparkamarák fogják választásait megtartani: Arad, Bălti, Bacau, Botoşani, Brăila, Braşov, Buzău, Cahul, Călăraşi, Caracal, Cernăuţi, Cetatea Alba, Cluj, Craiova, Deva, Lugoj, Oradea, Piatra Neamţ, Râmnicul Văcea, Roman, Sătmăre, Sibiu, Slatina, Târgovişte, Târgumureş, Turnu Măgurele, Timişoara, Tulcea és Turnu-Severin. A bucureşti-i kamara szeptember 19-én tartja meg választásait, a többi kereskedelmi és iparkamarák pedig később megállapítandó időpontban.

= Braşov-han orvosolják a fűszerkereskedők sérelmeit. Az Aradi Közlöny keddi számában megemlékeztünk arról a mozgalomról, amelyet az arad-i fűszerkereskedők szindikátusa indított az egészségügyi-törvény végrehajtási utasításának azon rendelkezése ellen, amelyben a háztartásban használatos vegyszerek forgalombahozatalát szabályozza. Ezzel a helyzettel kapcsolatban a braşov-i kereskedelmi és iparkamara a következő álláspontját szögezte le: Nem lehet szó arról, hogy a vegyeskereskedők ezután ne árulhassanak például cipőkrémet (zárt dobozban), mert hiszen a szóbanforgó végrehajtási utasítás első cikkelyének második szakasza csak az olyan cikkek árusítását veszi el a vegyeskereskedőtől, amelyeket mint gyógyhatású szereket hirdetnek és kelletnek (reklamiroznak). Már pedig nyilvánvaló, hogy a cipőkrém nem tartozik az ilyen cikkek közé, mivel még senkinek sem jutott eszébe, hogy a cipőkrém gyógyhatásának tüntesse fel és mint ilyen ajánlja megvételeire. Következésképpen a kereskedelmi kamara úgy magyarázza a végrehajtási utasítás szövegét, hogy az semmiesetre sem tiltja meg a vegyeskereskedőknek az olyan cikkek árusítását, mint a cipőkrém, kékitő, stb., noha ezek nem szerepelnek kifejezetten abban a jegyzékben, amelyek a vegyeskereskedők által árusítható árucikkeket tartalmazza.

— Meghosszabbították a tűzifa kedvezményes tarifáját. Bucureşti-ből jelentik: A városok tűzifával való ellátására a CFR. igazgatósága április 1-től szeptember 15-ig kedvezményes tarifát biztosított. Minthogy az időközben előállott vagonhiány miatt a szállásokat lebonyolítani nem lehetett, valószínű, hogy a kedvezményes tarifa érvényét meghosszabbították.

